

Φιλοσοφικές συζητήσεις για την κριτική και υπεύθυνη χρήση των ψηφιακών μέσων στο πλαίσιο του προγράμματος «Κατάρτιση για την αντιμετώπιση της πορνογραφίας στην καθημερινότητα της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης»

Daniela G. Camhy

Εισαγωγή

Οι παιδαγωγοί και οι ειδικοί ψυχικής υγείας αποκτούν με τις σπουδές τους ευρείες και θεμελιακές γνώσεις στον κλάδο της παιδαγωγικής και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης.

Το επάγγελμα της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης όμως μεταβάλλεται. Τα ψηφιακά μέσα αποτελούν μέρος της καθημερινότητας των ανθρώπων και κατ' επέκταση διευρύνεται και το φάσμα καθηκόντων των παιδαγωγών και τον ειδικών ψυχικής υγείας στον ψηφιακό κόσμο.

Με αυτό το πρόγραμμα θέλουμε να διευρύνουμε την απόκτηση επαγγελματικών και εξειδικευμένων θεωρητικών γνώσεων και να υποστηρίξουμε τη μεταφορά και την εφαρμογή τους στην πράξη. Πρωτίστως αφορά στην ανάπτυξη και εξέλιξη των προσωπικών δεξιοτήτων των παιδαγωγών και των ειδικών ψυχοκοινωνικής υγείας στον τομέα της ψηφιοποίησης.

Το ίντερνετ σημαίνει παιχνίδι, πλάκα, διασκέδαση, επικοινωνία, δικτύωση και πληροφορίες. Κρύβει όμως και ρίσκα και κινδύνους. Γι' αυτόν το λόγο πρέπει να μάθουν και οι παιδαγωγοί και οι ειδικοί ψυχικής υγείας να συνοδεύουν τα παιδιά και τους νέους κατά τη χρήση του ίντερνετ, να τους συμβουλεύουν, να τους ευαισθητοποιούν, να τους εξηγούν και να τους ενδυναμώνουν ολοκληρωμένα. Το ίντερνετ ως νέο πεδίο δράσης της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης θέτει τους παιδαγωγούς και ειδικούς ψυχικής υγείας μπροστά σε νέες προκλήσεις.

Το πρόγραμμα «Κατάρτιση για την αντιμετώπιση της πορνογραφίας στην καθημερινότητα της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης» καταπιάνεται με τις συνέπειες και τα προβλήματα της διαδικτυακής πορνογραφίας και του sexting¹ στην καθημερινότητα της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Μέσω της διεύρυνσης του ίντερνετ είναι προσβάσιμες σε ένα ευρύ κοινό ερωτικές, σεξουαλικές και πορνογραφικές απεικονίσεις. Η πορνογραφία είναι προς κατανάλωση απεριόριστα και ανά πάσα στιγμή, ενώ διεισδύουν ταυτόχρονα τα κοινωνικά ταμπού, οι γκριζες ζώνες της νομιμότητας και ο φόβος μη γίνει αντιληπτό.

¹ Αποστολή και ανταλλαγή προσωπικών γυμνών φωτογραφιών μέσω ίντερνετ και κινητών τηλεφώνων, «Sexting» (σύνθεση των αγγλικών λέξεων «Sex» και «Texting»).

Μελέτες² εφιστούν την προσοχή στο γεγονός ότι περίπου το 48% των χρηστών/τριών του ίντερνετ μεταξύ 11 και 16 ετών έχουν παρακολουθήσει πορνό, διότι ακόμα και τα παιδιά και οι νέοι καταλήγουν όλο και πιο συχνά σε πορνοσελίδες όταν σερφάρουν στο ίντερνετ χωρίς να κάνουν συγκεκριμένες αναζητήσεις.

«Γύρω από τη σεξουαλική συμπεριφορά και τα βιώματα των νέων σε οφλάιν και ονλάιν περιβάλλοντα υπάρχει μεγάλη συζήτηση, με το βλέμμα στραμμένο στα ρίσκα και στους κινδύνους. Δημόσιες συζητήσεις που κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου έχουν μάλλον αρνητική αντιμετώπιση ως προς τα αποδραματοποιημένα στοιχεία για τη νεανική σεξουαλικότητα. Πολλές λεπτομέρειες, για το πώς συμπεριφέρονται οι νέοι ανεξαρτήτως φύλου στο εκάστοτε περιβάλλον τους με τους πολύπλευρους σεξουαλικούς τους αναπτυξιακούς ρόλους και κυρίως για το ποιες συνθήκες και πηγές (τόσο online όσο και offline) έχουν βιώσει ως ιδιαίτερα βοηθητικές και απαιτητικές για τη σεξουαλική τους ευεξία, παραμένουν μέχρι τώρα εμπειρικά ανοιχτές»³.

Αν και η σεξουαλικότητα των εφήβων δεν έχει αλλάξει ουσιαστικά καθόλου τις τελευταίες δεκαετίες, τα ψηφιακά μέσα μπορούν ωστόσο να ασκήσουν μεγάλη επιρροή στη σεξουαλική ανάπτυξη των νέων ανθρώπων.

Οι νέοι είναι ανοιχτοί και διακατέχονται από περιέργεια και στο διαδίκτυο παίρνουν συνήθως γρήγορες απαντήσεις για καυτά ζητήματα. Ανάμεσα σε αυτά έρχονται αντιμέτωποι μέσω της εύκολης πρόσβασης σε πορνογραφικό υλικό με τη «σεξουαλική βία», το «grooming»⁴ και το «sexting».

Οι παιδαγωγοί και οι ειδικοί ψυχικής υγείας επιβαρύνονται όλο και περισσότερο με την κριτική μελέτη όχι μόνο της εξάρτησης από το ίντερνετ, των προβλημάτων από την υπερβολική χρήση ονλάιν παιχνιδιών, της διαδικτυακής παρενόχλησης, αλλά και της διαδικτυακής πορνογραφίας και του sexting. Η ανάγκη συμβουλευτικής είναι μεγάλη. Εξειδικευμένες δεξιότητες είναι απολύτως απαραίτητες κυρίως για να υποστηρίξουμε αφενός τόσο τους νέους ανθρώπους όσο και ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες, ώστε να μπορέσουν να εξαντλήσουν πιο αποτελεσματικά τις ευκαιρίες και τις δυνατότητες που παρέχει ο κόσμος των ψηφιακών μέσων, και αφετέρου για να τους διευκολύνουμε, ώστε να μπορέσουν να αντεπεξέλθουν με υπευθυνότητα στις νέες τεχνολογίες.

² <https://www.nspcc.org.uk/services-and-resources/research-and-resources/2016/i-wasnt-sure-it-was-normal-to-watch-it/>

³ Döring, Nicola: Jugendsexualität heute: Zwischen Offline- und Online Welten. <http://www.nicola-doering.de/wp-content/uploads/2016/11/D%C3%B6ring-2016-Jugendsexualit%C3%A4t-heute-YOLO.pdf>

⁴ Κατά τη διάρκεια της συζήτησης (chat), κυρίως άντρες κερδίζουν με δόλο την εμπιστοσύνη παιδιών και νέων με σκοπό τη σεξουαλική παρενόχληση ή/και κακοποίηση.

Σκοπός αυτού του προγράμματος είναι να ενδυναμωθούν οι παιδαγωγοί και οι ειδικοί ψυχικής υγείας, ώστε να μπορέσουν να εκπληρώσουν ικανοποιητικά τα νέα τους καθήκοντα και τις προκλήσεις στον τομέα των νέων τεχνολογιών και να φανούν αντάξιοι της ευθύνης, κυρίως όταν πρόκειται για θέματα ταμπού, όπως η πορνογραφία.

Το εγχειρίδιο αυτό προσφέρει υλικό, σχέδια συζητήσεων και ασκήσεις και υποστηρίζει τους ειδικούς, αφήνοντας να εισρεύσουν ερεθίσματα από αυτό το εγχειρίδιο στη δουλειά τους.

Το να οικοδομούνται ανθεκτικές σχέσεις ανάμεσα σε παιδαγωγούς, ειδικούς ψυχικής υγείας και τους ανθρώπους που αυτοί φροντίζουν, είναι θεμελιώδες και έχει ιδιαίτερη σημασία για την κοινωνική εργασία.

Όμως πώς μπορούν να οικοδομηθούν συνειδητά ή να δημιουργηθούν οι σχέσεις στο πλαίσιο της κοινωνικής εργασίας, κυρίως επίσης όταν πρόκειται για θέματα ταμπού, όπως η διαδικτυακή πορνογραφία; Ποια στάση, ποιες πρότερες γνώσεις και ποιες δεξιότητες είναι απαραίτητες από πλευράς των ειδικών στην ασφαλή και κριτική επαφή τους με τις ψηφιακές τεχνολογίες, οι οποίες χρησιμοποιούνται για την πληροφόρηση, την επικοινωνία και τις στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων σε όλους τους τομείς της ζωής;

Προϋπόθεση αποτελεί η απροκατάληπτη στάση, η περιέργεια να μαθαίνεις καινούρια πράγματα και να τα δοκιμάζεις, καθώς και η προθυμία των νέων να μάθουν. Η εκτίμηση, η αποδοχή, η ενσυναίσθηση είναι απαραίτητα στοιχεία και η τεχνογνωσία για να συνομιλούμε σε βάθος και να εμβαθύνουμε στις συζητήσεις μας.

Όσο καλύτερη είναι η βάση συζήτησης των παιδιών και των νέων με τους ενήλικες και όσο περισσότερο συνειδητοποιούν τα ενδεχόμενα ρίσκα, τόσο καλύτερα μπορούν να προστατευτούν. Ο φιλοσοφικός διάλογος προσφέρει μια καλή δυνατότητα. Επιπλέον αφορά στην ενδυνάμωση της προσωπικότητας και στην προώθηση της αυτόνομης σκέψης. Σκοπός είναι να προωθήσουμε την κριτική, δημιουργική και συναισθηματική («caring thinking») σκέψη και κατ' αυτόν τον τρόπο να καταστήσουμε δυνατή την ασφαλή, κριτική και υπεύθυνη διάδραση με τις ψηφιακές τεχνολογίες.

Πώς μπορεί να ενδυναμωθεί η προσωπικότητα κυρίως των παιδιών και των νέων, έτσι ώστε οι έφηβοι να επηρεάζονται κριτικά και όχι τόσο εύκολα και να βρίσκουν το δικό τους προσανατολισμό στην ψηφιακή κοινωνία; Πώς μπορεί να ενθαρρυνθεί η ενεργητική συμμετοχή; Πώς μπορούν να εφαρμοστούν σε συγκεκριμένη πρακτική οι δεξιότητες για την προστασία από την πορνογραφία στα μέσα επικοινωνίας;

Η φιλοσοφική συζήτηση μπορεί παραδείγματος χάριν να βοηθήσει στη σύναψη σχέσεων με τους νέους, στην εύρεση πρόσβασης ακόμα και στην περίπτωση σεξιστικών λόγων και συμπεριφοράς που ξεπερνάει τα όρια. Συνίσταται στο να λαμβάνουμε σοβαρά υπόψη μας τους νέους και να τους θέτουμε αντιμέτωπους με το περιεχόμενο των ίδιων των λεγόμενων τους, αφορά μια συγκεκριμένη προσέγγιση και το να θέτεις κάποια ζητήματα στη δική τους γλώσσα. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η συναναστροφή στη βάση της μεταξύ τους εκτίμησης.

Η φιλοσοφία βοηθά τελικά και στη διαχείριση συζητήσεων, με σκοπό να γίνουν σαφείς στους συμβαλλόμενους οι προϋποθέσεις και οι συνέπειες των δικών τους θέσεων. Όταν αυτό επιτευχθεί και οι ενδιαφερόμενοι βρεθούν να έχουν μια σταθερή και συνειδητοποιημένη θέση, μπορεί να οδηγηθούμε σε βιώσιμη αλλαγή.

Το γεγονός ότι οι νέοι άνθρωποι έχουν ευκαιρία και το κέντρο βάρους της αντιπαράθεσης και ανταλλαγής ιδεών τίθεται στο πλαίσιο του φιλοσοφικού διαλόγου, συμβάλλει στην ενδυνάμωση της κριτικής τους στάσης και της αυτοπεποίθησής τους. Με την ενδυνάμωση των κοινωνικών και συλλογιστικών τους δεξιοτήτων προωθούνται οι παράγοντες αυτοπροστασίας και οι ικανότητές τους.

Ο φιλοσοφικός διάλογος αποτελεί μέρος μιας συνολικής μεθόδου προώθησης θεμάτων υγείας, στα οποία υποστηρίζονται ενεργά τα μηνύματα πρόληψης, τα οποία μπορούν να εισαχθούν στο πλαίσιο ενός πρώιμου σταδίου πρόληψης.

«Η σεξουαλική υγεία είναι αναπόσπαστο κομμάτι της υγείας συνολικά, της ευεξίας και της ποιότητας ζωής. Αποτελεί μια κατάσταση σωματικής, συναισθηματικής, νοητικής και κοινωνικής ευεξίας που σχετίζεται με τη σεξουαλικότητα και όχι μόνο με την απουσία ασθένειας, δυσλειτουργιών ή αναπηριών.

Η σεξουαλική υγεία προϋποθέτει μια θετική στάση και σεβασμό απέναντι στη σεξουαλικότητα και στις σεξουαλικές σχέσεις καθώς και τη δυνατότητα να συνάπτονται αβίαστες και ασφαλείς σεξουαλικές εμπειρίες, και μάλιστα ελεύθερες από καταπίεση, διάκριση και βία. Η σεξουαλική υγεία πετυχαίνει και διατηρείται, όταν γίνονται σεβαστά, προστατεύονται και εκπληρώνονται τα σεξουαλικά δικαιώματα των ατόμων.

Απομένουν πολλά να γίνουν ακόμα μέχρι να διασφαλιστεί ότι οι πολιτικές και πρακτικές της υγείας θα το αναγνωρίσουν και θα το αναδεικνύουν με σαφή τρόπο».⁵

⁵ <http://www.euro.who.int/de/health-topics/Life-stages/sexual-and-reproductive-health/news/news/2011/06/sexual-health-throughout-life/definition>

Πολλοί παιδαγωγοί και ειδικοί ψυχικής υγείας βλέπουν τους σκοπούς της σεξουαλικής υγείας να απειλούνται από μία αυξανόμενη πορνογράφηση της ζωής των νέων.

Το παρόν εγχειρίδιο «Ζώντας μαζί (Living together)» περιλαμβάνει υλικά υποστήριξης των ειδικών κατά τη διάδραση, επικοινωνία και συμβουλευτική καθώς και ανάδειξης διάφορων δυνατοτήτων παρέμβασης. Σκοπός του είναι να δώσει διαφορετικές παρορμήσεις, οι οποίες θα διευκολύνουν τη σύναψη σχέσεων και θα εμβαθύνουν τις σχέσεις μέσω της διάδρασης.

Στην προώθηση δεξιοτήτων των παιδαγωγών και των ειδικών ψυχικής υγείας για την προστασία από την πορνογραφία χρειάζεται όμως μια πολύ υποκειμενική μετάφραση και συγκεκριμενοποίηση – που θα συμφωνεί με το συγκεκριμένο και την ομάδα-στόχο.

Το «Ζώντας μαζί» περιλαμβάνει εισαγωγές, σχέδια συζήτησης, ασκήσεις, δραστηριότητες καθώς και κείμενα και υλικό ασκήσεων στα εξής θέματα: Ενσυναίσθηση, Φιλία, Συναισθήματα, Σώμα, Αγάπη, Σεβασμός, Υπευθυνότητα, Δυνατότητα, Ταυτότητα, Διεμφυλικότητα/ Κουήρ.

ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

Ως ενσυναίσθηση χαρακτηρίζεται η ικανότητα και ετοιμότητα να αναγνωρίζουμε σκέψεις, συναισθήματα ενός άλλου ατόμου, να τα κατανοούμε και να μπαίνουμε στη θέση άλλων ανθρώπων. Σύμφωνα με τις πρόσφατες έρευνες του ψυχολόγου Πάουλ Μπλουμ μπορεί να οδηγήσει και σε συναισθηματικά ανακλαστικά, δηλαδή η ενσυναίσθηση μπορεί να φτάσει μέχρι το σημείο που η συναισθηματική κατανόηση μας κινητοποιεί να βοηθήσουμε μάλλον ανθρώπους που μας μοιάζουν παρά ανθρώπους που είναι διαφορετικοί από μας, π.χ. που έχουν διαφορετικό χρώμα δέρματος. Η ενσυναίσθηση μπορεί να μας κάνει μεροληπτικούς, ακόμα και φανατικούς. Γι' αυτόν το λόγο ο Μπλουμ κάνει διάκριση ανάμεσα στην ενσυναίσθηση και τη συμπόνια: «Ενσυναίσθηση σημαίνει ότι νιώθω ό,τι νιώθει ένας άλλος άνθρωπος. Συμπόνια σημαίνει ότι φροντίζω κάποιον, έχω την έγνοια του».

Στο διεθνή Κώδικα Ηθικής (Code of Ethics), που αποτελεί το θεμέλιο της κοινωνικής εργασίας, αναφέρεται στο σημείο 5.4: „Social workers should act in relation to the people using their services with compassion, empathy and care“. Το απόφθεγμα λοιπόν λέει: «Οι ειδικοί οφείλουν να συμπεριφέρονται στους

ανθρώπους που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες τους με συμπόνια, ενσυναίσθηση και φροντίδα⁶».

Κεντρικός στόχος στο πλαίσιο της εργασίας που αφορά την αγωγή των μέσων ενημέρωσης και της σεξουαλικότητας στον ψυχοκοινωνικό τομέα είναι η ικανότητα ενσυναίσθησης. Κυρίως οι χρήστες/τριες του ίντερνετ πρέπει να έχουν την ικανότητα να μπαίνουν στους διαφορετικούς ρόλους των εμπλεκόμενων – αλλαγή οπτικής⁷.

Ο αγγλικός όρος «empathy» μεταφράζεται στα ελληνικά «ικανότητα συναισθηματικής ταύτισης» και τοποθετείται στο συγκείμενο των όρων «συμπόνια» και «φροντίδα».

Σχέδιο συζήτησης: Ενσυναίσθηση και συμπόνια

- Τι είναι η ενσυναίσθηση;
- Ποια είναι η διαφορά μεταξύ ενσυναίσθησης και συμπόνιας;
- Τι σημαίνει συμπόνια και ικανότητα συναισθηματικής ταύτισης;
- Πώς αναπτύσσουμε την ενσυναίσθηση;
- Μπορούμε να νιώσουμε περισσότερη συναισθηματική ταύτιση; Εάν ναι, πώς;
- Τι είναι τα συναισθηματικά ανακλαστικά;
- Ποια σύνδεση υπάρχει ανάμεσα στη φροντίδα και την ενσυναίσθηση;
- Υπάρχει σχέση ανάμεσα στην ικανότητα για ενσυναίσθηση και την προβληματική χρήση του ίντερνετ;
- Μπορεί η υπερβολική χρήση ονλάιν μέσων επικοινωνίας να εκπέμψει ικανότητα ενσυναίσθησης;

Άσκηση: Ενσυναίσθηση – κάνοντας θετικά σχόλια

- Οι συμμετέχοντες/ουσες της ομάδας κάθονται σε κύκλο. Κάθε άτομο παίρνει ένα χαρτί A4 (οριζόντιο φορμάτ) και γράφει πάνω το όνομά του. Με μία πρόταση κάνει ο καθένας στους υπόλοιπους ένα θετικό σχόλιο. Καλό είναι να δοθεί προσοχή σε συγκεκριμένες διατυπώσεις, π.χ. «Αυτό που μου αρέσει σε σένα είναι ότι πάντα μου δανείζεις το μολύβι σου.», «Αυτό που μου αρέσει ιδιαίτερα σε σένα είναι ότι ποτέ δεν με κοροϊδεύεις.»
- Το μέρος του χαρτιού που περιγράφηκε, διπλώνεται σαν ακορντεόν,

⁶ <https://www.bewaehrungshilfe.de/wp-content/uploads/2013/02/Internationaler-Code-of-Ethic.pdf>

Διαθέσιμο στις 4/6/2018

⁷ Vogelsang, Verena: Sexuelle Viktimisierung, Pornografie und Sexting im Jugendalter: Ausdifferenzierung einer sexualbezogenen Medienkompetenz. Springer-Verlag 2017.

- ώστε να μην μπορεί να διαβαστεί από το επόμενο άτομο.
- Σκοπός αυτής της άσκησης είναι να εκφράσει κάθε άτομο εκτίμηση και να κάνει ένα θετικό σχόλιο καθώς και να διατυπώσει σε μία πρόταση τα δικά του συναισθήματα ή/και γνώμες.

Μπαίνω στη θέση κάποιου άλλου

Το να μπαίνεις στη θέση κάποιου άλλου σημαίνει μεταξύ άλλων να προσπαθείς να αναγνωρίσεις τις επιθυμίες, τις ευχές, τα προβλήματα και τις ανάγκες άλλων ανθρώπων. Η ενσυναίσθηση δεν είναι παρά η ικανότητα για συμπόνια, διότι μας βοηθάει να κατανοούμε συναισθήματα, όπως χαρά, ευτυχία, φόβο, λύπη και τον πόνο των άλλων. Υπάρχει σχέση ανάμεσα στην ικανότητα για ενσυναίσθηση, τη συμπόνια καθώς και τη φροντίδα και στη χρήση του ίντερνετ;

Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε καλύτερα τους άλλους, να τους εκτιμήσουμε και να αναγνωρίσουμε τις αιτίες των πράξεών τους, δίνουμε προσοχή σε μη λεκτικά σημάδια: σε βλέμματα, στη στάση του σώματος, σε χειρονομίες, κλπ. Μη λεκτική επικοινωνία αποτελεί σημαντικό τμήμα της κοινωνικής διάδρασης και μπορεί να σηματοδοτεί κάτι για τους άλλους ανθρώπους: «Σε καταλαβαίνω και χωρίς λόγια», ή «Νιώθω πώς είσαι». Όμως τι συμβαίνει με το ίντερνετ;

Σχέδιο συζήτησης: μπαίνω στη θέση κάποιου άλλου

- Μπορείς να φανταστείς πώς θα ήταν να είσαι κάποιος/α άλλος/η;
- Πόσο καλά μπορείς να μπεις στον ψυχικό κόσμο των συνανθρώπων σου;
- Το να μπορέσεις να μπεις στη θέση κάποιου αρκεί για να βρεθεί μια κοινή λύση σε κάποια σύγκρουση;
- Ο «χρυσός κανόνας» λέει: «Μην κάνεις στους άλλους αυτό που δεν θα ήθελες να σου κάνουν». Τι σημαίνει αυτή η έκφραση σε σχέση με τη διαπροσωπική επικοινωνία στο ίντερνετ;
- Μειώνει η υπερβολική χρήση των ψηφιακών μέσων επικοινωνίας την ικανότητα για ενσυναίσθηση ή αντιθέτως οδηγεί η έλλειψη συμπόνιας σε υπερβολική χρήση των ονλάιν μέσων επικοινωνίας;

Δραστηριότητα: Η συμπόνια και η ενσυναίσθηση

A. Γράψτε τις σκέψεις σας για το ποίημα!

B. Σκεφτείτε ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στην ενσυναίσθηση, τη συμπόνια και στον οίκτο.

- Πώς μπορούμε να διαχωρίσουμε την ενσυναίσθηση από τη συμπόνια και από τον οίκτο;

- Ποιες είναι οι σκέψεις σας πάνω σε αυτό;
- Πώς μπορούμε να εκφράσουμε ενσυναίσθηση/ συμπόνια/ οίκτο;
- Τι καταλαβαίνεις με τον όρο ενσυναίσθηση/ συμπόνια/ οίκτο;

«Τι είναι η αγάπη;

Δεν είναι συμπόνια μήτε καλοσύνη.

Στη συμπόνια είναι δύο, αυτός που πονάει κι αυτός που συμπονάει.

Στην καλοσύνη είναι δύο, αυτός που δίνει κι αυτός που δέχεται.

Μα στην αγάπη είναι ένας.

Σμίγουν οι δύο και γίνονται ένα.

Δεν ξεχωρίζουν.

Το εγώ κι εσύ αφανίζονται.

Αγαπώ θα πει χάνομαι...»

Νίκος Καζαντζάκης

Quoterland.com: Τι είναι αγάπη; Διαθέσιμο στις 18/11/2018

<https://www.wattpad.com/479858690->

[%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%B3%CE%AC%CF%80%CE%B7](https://www.wattpad.com/479858690-%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%B3%CE%AC%CF%80%CE%B7)

Το παρόν έργο υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons. Προσοχή στα πνευματικά δικαιώματα

Βιβλιογραφικές πηγές

Breithaupt, Fritz: *Die dunklen Seiten der Empathie*. Suhrkamp, Berlin 2017.

Goleman, Daniel: *Emotionale Intelligenz*. Dtv München 1997.

Kino, Mona: *Empathie. Die Kehrseite des Mitgefühls*. In: Zeit Online.

<https://www.zeit.de/kultur/2017-06/empathie-gefuehle-achtsamkeit-training-10nach8>

Διαθέσιμο στις 22/5/201.

Newen, Albert / Vogeley, Kai: Den anderen Verstehen. In: Spektrum.de.

<https://www.spektrum.de/magazin/den-anderen-verstehen/1114588>

Διαθέσιμο στις 22/5/2018

Vogelsang, Verena: Sexuelle Viktimisierung, Pornografie und Sexting im Jugendalter: Ausdifferenzierung einer sexualbezogenen Medienkompetenz. Springer-Verlag 2017.

Υλικό εργασίας

Κώδικας Δεοντολογίας του Κοινωνικού Λειτουργού

<https://www.noesi.gr/book/kodikas-deontologias-toy-koinonikoy-leitoyrgoy-skle>

Διαθέσιμο στις 18/11/2018

Soft skills. Μας χρειάζονται; της Μ. Δανάσκου

<https://www.semifind.gr/news/view/Nea/5108/Soft-skills-mas-hreiazontai>

Διαθέσιμο στις 21/05/2018

Δέσποινα Αυγερινού-Pietrzyk: 4 βιωματικά παιχνίδια που βοηθούν στην αντίληψη της διαφορετικότητας, την αποδοχή και την ενσυναίσθηση.

<https://thelonaginosuperman.wordpress.com/2012/12/03/4-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%BF%CE%B7%CE%B8%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/>

[%](https://thelonaginosuperman.wordpress.com/2012/12/03/4-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%BF%CE%B7%CE%B8%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/)

[%](https://thelonaginosuperman.wordpress.com/2012/12/03/4-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%BF%CE%B7%CE%B8%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/)

[%](https://thelonaginosuperman.wordpress.com/2012/12/03/4-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%BF%CE%B7%CE%B8%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/)

[%](https://thelonaginosuperman.wordpress.com/2012/12/03/4-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CF%87%CE%BD%CE%AF%CE%B4%CE%B9%CE%B1-%CF%80%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%BF%CE%B7%CE%B8%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD/)

Διαθέσιμο στις 18/11/2018

ΦΙΛΙΑ

Η φιλία είναι για πολλούς ανθρώπους μια λέξη που δεν θέλουν να χρησιμοποιούν επιπόλαια. Ένας φίλος, μια φίλη, αυτοί είναι οι λίγοι άνθρωποι που εμπιστευόμαστε. Γι' αυτό το λόγο ενοχλούνται πολλοί, όταν μπορούμε να γίνουμε «φίλοι» στα κοινωνικά δίκτυα, όπως στο facebook, απλά με ένα κλικ. Οι φιλίες και συντηρούνται και δημιουργούνται σήμερα στο ίντερνετ. Πού και πού γίνεται λόγος για την απαξίωση της φιλίας. Υπάρχουν όμως και θετικές απόψεις: άνθρωποι που γνωρίζονται μεταξύ τους για παράδειγμα σε ονλάιν παιχνίδια, μοιράζονται κοινά ενδιαφέροντα, δεν χρειάζεται όμως να βρεθούν από κοντά.

Σχέδιο συζήτησης: Φιλία

- Ποια είδη φιλίας ξέρεις;
- Πώς ξεχωρίζουν τα διαφορετικά είδη φιλίας;
- Τι διαφοροποιεί την εικονική από την πραγματική φιλία;
- Τι διαφοροποιεί έναν φίλο/η από έναν «φίλο/η στο facebook»;
- Τι προσδοκίες έχεις από έναν/μια φίλο/η;
- Τι διακρίνει μια καλή φιλία;
- Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στους/τις φίλους/ες και στην οικογένεια;
- Τι είναι ένας φίλος/ μία φίλη;
- Ποια διαφορά υπάρχει ανάμεσα σε φίλους και γνωστούς;

Δραστηριότητα: Φιλία

Για να αναγνωρίσεις μια σχέση ως φιλία, μπορείς να σκεφτείς συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά της φιλίας.

α. Κάνε μια λίστα με τα ποιοτικά στοιχεία για τη φιλία

β. Σχεδίασε τη «φιλία»

Συγκρίνετε τις λίστες και τα σχέδια μεταξύ τους και προσπαθήστε από κοινού να βρείτε διαφορές και ομοιότητες.

Δραστηριότητα: Η αληθινή φιλία

Ποίημα στους φίλους

Συζητείστε το περιεχόμενο του ποιήματος. Αναλογιστείτε εάν προσδοκάτε από τον/την φίλο/η σας να σας λέει πάντα την αλήθεια.

Δεν μπορώ να σου δώσω λύσεις,
για όλα τα προβλήματα της ζωής,
ούτε έχω απαντήσεις
στις αμφιβολίες ή τους φόβους σου,
αλλά μπορώ να σε ακούσω
και να τα μοιραστώ μαζί σου.

Δεν μπορώ ν' αλλάξω
το παρελθόν σου ούτε το μέλλον σου.
Αλλά όταν με χρειάζεσαι
θα 'μαι δίπλα σου.

Δεν μπορώ ν' αποτρέψω
να μη σκοντάψεις.
Μόνο μπορώ να σου προσφέρω το χέρι μου,
για να κρατηθείς
και να μη πέσεις.
Οι χαρές σου.
Οι θρίαμβοί σου
κι οι επιτυχίες σου
δεν είναι δικά μου.
Αλλά χαίρομαι ειλικρινά
να σε βλέπω ευτυχισμένο.

Δεν κρίνω τις αποφάσεις
που παίρνεις στη ζωή.
Περιορίζομαι στο να σε στηρίζω,
να σε παροτρύνω
και να σε βοηθώ όταν μου το ζητάς.

Δεν μπορώ να σου χαράζω όρια
που μέσα τους οφείλεις να κινείσαι,
αλλά σου προσφέρω αυτό το χώρο,
τον απαραίτητο για ν' αναπτυχθείς.

Δεν μπορώ να αποτρέψω τον πόνο σου
όταν κάποια λύπη σου σχίζει την καρδιά,
αλλά μπορώ να κλάψω μαζί σου
και να μαζέψω τα κομμάτια,
για να τη φτιάξω από την αρχή.

Δεν μπορώ να σου πω ποιος είσαι
ούτε ποιος θα όφειλες να είσαι.

**Μονάχα μπορώ να σ' αγαπώ όπως είσαι
και να 'μαι φίλος σου.**

**Αυτές τις ημέρες σκέφτηκα
τους φίλους και τις φίλες μου.
Δεν ήσουν ψηλά ούτε χαμηλά ούτε στη μέση.
Δεν ήσουν στην αρχή
ούτε στο τέλος της λίστας.
Δεν ήσουν το νούμερο ένα
ούτε το τελικό,
ούτε διεκδικώ να 'μαι πρώτος,
δεύτερος ή ο τρίτος στη δική σου.
Φτάνει που με θες για φίλο.
Ευχαριστώ που 'μαι αυτό.**

Χόρχε Λουίς Μπόρχες (1899 – 1986) Αργεντίνος Λογοτέχνης

<https://antikleidi.com/2014/07/11/borges-a-poem-to-friends/>

Άσκηση: Είδη φιλίας

Ο φιλόσοφος Αριστοτέλης διακρίνει 3 είδη φιλίας: τη φιλία της ωφελιμότητας, τη φιλία της απόλαυσης και την τέλεια φιλία⁸. Προσπάθησε να χαρακτηρίσεις κι εσύ τρία διαφορετικά είδη φιλίας και να αναλογιστείς σε τι συνίσταται η διαφορά.

Βιβλιογραφικές πηγές

Χόρχε Λουίς Μπόρχες (1899 – 1986) Αργεντίνος Λογοτέχνης
<https://antikleidi.com/2014/07/11/borges-a-poem-to-friends/>
Διαθέσιμο στις 17/11/2018

Minder, Monika (Hg.). Gedichte-zitate.com: Gedichte zum Thema Freundschaft.
<http://www.gedichte-zitate.com/gedichte-freundschaft.html>
Διαθέσιμο στις 22/5/2018

Witthus, Annelena. Freundschafts-WIKI Universität Bielefeld.
<http://www.homes.uni-bielefeld.de/awitthus/ZusammenfassungA.pdf>
Διαθέσιμο στις 22/5/2018.

⁸ Witthus, Annelena. Freundschafts-WIKI Universität Bielefeld.
<http://www.homes.uni-bielefeld.de/awitthus/ZusammenfassungA.pdf>
Διαθέσιμο στις 22/5/2018

Υλικό εργασίας

Cézanne und Zola. Trailer of a Friendship in the 19th century novelist Émile Zola and painter Paul Cézanne.

<https://www.youtube.com/watch?v=fa6JVMCRxt0>

Διαθέσιμο στις 17/11/2018

Danièle Thompson « Cézanne et moi » Cinéma 2016.

Trailer: https://www.youtube.com/watch?v=yA_Y4VEVPQ0

Διαθέσιμο στις 18/11/2018

Καμπέρη-Τζουριάδου, Ελένη; Πανταζή, Σταυρούλα: Παιδαγωγικά παιχνίδια, τεύχος Α. Παιχνίδια γνωριμίας, εμπιστοσύνης, συνεργασίας, 2004

<https://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/1409/256.pdf>

Διαθέσιμο στις 21/05/2018

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ

Έχω συναισθήματα και δείχνω συναισθήματα.

Πολλοί άνθρωποι κινούνται στο διαδίκτυο και έχουν σχέσεις στα πολυμέσα. Το διαδίκτυο μας επηρεάζει συνειδητά ή ασυνείδητα. Αυτό αφορά και τα συναισθήματα. Όμως για ποιο λόγο είμαστε ευάλωτοι συναισθηματικά στο ίντερνετ; Μήπως το ίντερνετ αποτελεί τον καθρέφτη μιας κανονικής καθημερινότητας; Πόσο ευάλωτοι είμαστε στην πραγματική ζωή και πόσο όταν είμαστε online;

Σχέδιο συζήτησης: Συναισθήματα

- Τι είναι συναίσθημα;
- Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στη συγκίνηση και στο συναίσθημα;
- Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε πότε πρόκειται για σκέψη ή για συναίσθημα;
- Μπορούμε να σκεφτόμαστε χωρίς να αισθανόμαστε;
- Μπορούμε να αισθανόμαστε χωρίς να σκεφτόμαστε;
- Αξιολογούνται τα συναισθήματα;
- Κατά πόσο έχει σχέση η έλευση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης με το συναισθηματικό μας κόσμο;
- Επηρεάζονται τα συναισθήματά μας από το ίντερνετ;
- Πόσο εύκολα επηρεάζονται τα συναισθήματά μας στο ίντερνετ;

- Είναι εύκολο να νιώσουμε συμπάθεια για κάποιον, παρόλο που δεν τον έχουμε συναντήσει ποτέ από κοντά;
- Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε τα συναισθήματά μας;

Συζήτησε τα παρακάτω αποσπάσματα:

- «Συναίσθημα είναι η δέσμευση που υπερβαίνει τη στιγμή»
Σιμόν ντε Μποβουάρ
- «Είναι δυσκολότερο να αποκρύπτεις τα συναισθήματα που έχεις από το να προσποιείσαι αυτά που δεν έχεις»
Λα Ροσφουκώ

Βιβλιογραφικές πηγές

Emke, Carolin: Gegen den Hass. Fischer, Berlin 2016.

Pernlochner-Kügler, Christine: Körperscham und Ekel. Wesentlich menschliche Gefühle. Philosophie LIT, Münster 2004.

Υλικό εργασίας

Παπαναστασίου, Φώτης: Τεχνικές για να διαχειριστεί το παιδί σας το θυμό και την επιθετικότητά του. *Mother's Blog*:

<https://www.mothersblog.gr/paidi/psychologia/story/50124/texnikes-gia-na-diaxeiristei-to-paidi-sas-to-thymo-kai-tin-epithetikotita-toy>

Διαθέσιμο στις 18/11/2018

Mahoney, M. (1991). Human change processes. Basic Books: A division of Harper Collins Publishers; Κακούρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ. (2004). Ψυχοπαθολογία Παιδιών και Εφήβων.

Αναπτυξιακή Προσέγγιση. Τυπωθήτω: Γιώργος Δαρδανός

<http://www.biomatiko.gr/wp-content/uploads/2015/07/synaisthimata.pdf>

Διαθέσιμο στις 18/11/2018

Oneman: Τα συναισθήματα δεν χρειάζονται φωνή.

<https://portfolio.oneman.gr/emotions>

Διαθέσιμο στις 21/05/2018

ΣΩΜΑ

Για δεκαετίες έχει απασχολήσει επιστήμονες και φιλοσόφους η σχέση σώματος και πνεύματος και έχουν τεθεί ατελείωτα ερωτήματα. Ο Γάλλος φιλόσοφος Ντεκάρτ (Καρτέσιος) πίστευε ότι ο νους καθοδηγεί το σώμα ως ανώτερη αρχή. Υποστήριζε τη θεωρία ότι σώμα και ψυχή έχουν ξεχωριστή υπόσταση, ώστε και η σκέψη να είναι δυνατόν να υπάρχει χωρίς σώμα.

Ο Γάλλος φιλόσοφος Μισέλ Φουκώ θεωρεί ότι το σώμα καθορίζεται από κοινωνικές δομές εξουσίας. «Το ανθρώπινο σώμα μπαίνει τώρα σε ένα μηχανισμό εξουσίας που το εξερευνά, το αποδιαρθρώνει και το ανασυνθέτει.. [...] Η πειθαρχία κατασκευάζει έτσι υποταγμένα και εξασκημένα σώματα, πειθαρχημένα και πειθήνια». Για τον Φουκώ το σώμα είναι η επιφάνεια, πάνω στην οποία εγγράφεται η εξουσία.

Σύμφωνα με τη φιλόσοφο Τζούντιθ Μπάτλερ, η σωματική πραγματικότητα διαμορφώνεται και από το πώς μιλάμε για κάτι, υποτάσσονται δηλαδή σώμα και πνεύμα στις πολιτιστικές νόρμες. Η Μπάτλερ, ως φεμινίστρια, απορρίπτει τον δυισμό του Καρτέσιου, ανάμεσα στη δήθεν αμετάβλητη φύση (βιολογικό φύλο) και στον πολιτισμό (κοινωνικό φύλο), κατ' επέκταση ανάμεσα στο σώμα και το πνεύμα. Αυτό συντηρεί το διαχωρισμό ανάμεσα στον «άντρα» και στη «γυναίκα» και κατ' επέκταση τις συνδυαζόμενες σχέσεις εξουσίας. Το σώμα δεν είναι επομένως ποτέ ένα αυτόνομο, ικανό να δράσει σώμα, αλλά πάντα εξαρτημένο από το λόγο και τις νόρμες του. Όποιος/α ξεφεύγει από τις νόρμες και δεν ταιριάζει στην τυπολογία, δεν μπορεί να είναι (νοητό) υποκείμενο. Σύμφωνα με την ίδια πρέπει να αναστοχαστούμε το σώμα μας.

Το ζήτημα της σωματικότητας τίθεται σήμερα εκ νέου, διότι καθίσταται δυνατό, μέσω χειρουργικών επεμβάσεων ή άλλων τεχνολογιών, να αλλάξει το σώμα με τέτοιο τρόπο που παλιότερα ήταν αδιανόητο. Πώς αντιλαμβάνομαι το σώμα μου; Μπορώ να μάθω να αντιλαμβάνομαι και να συνειδητοποιώ το σώμα μου, για να μπορέσω να χτίσω μια ασφαλή και θετική σχέση με το ίδιο μου το σώμα και να νιώσω καλά μέσα στο ίδιο μου το σώμα;

Μέσω των νέων μέσων τίθεται επίσης το ερώτημα, τι ρόλο παίζει το σώμα στο ίντερνετ.

Σχέδιο συζήτησης: Σώμα

- Είναι το σώμα και το «εγώ» ένα και το αυτό;
- Μπορούν να αποκτηθούν μέσω της εξερεύνησης του σώματός μας γνώσεις συνειδητότητας και πνεύματος;

- Μπορούν να επηρεάσουν οι σκέψεις το σώμα μας;
- Πώς μεταχειριζόμαστε το σώμα μας;
- Πόσο σημαντικό μας είναι το σώμα μας;

Σχέδιο συζήτησης: Σώμα και ίντερνετ

- Τι ρόλο παίζει το σώμα στο ίντερνετ;
- Διακρίνει η πλειοψηφία των χρηστών/τριών τη διαφορά ανάμεσα στο πραγματικό και το εικονικό σώμα;
- Δεν έχει σώμα το υποκείμενο στο ίντερνετ;
- Μπορούμε να ανακαλέσουμε το σώμα στο ίντερνετ με γλωσσικές συμπυκνώσεις και συναισθήματα;
- Υπερισχύουν στο ίντερνετ κυρίως πραγματικές απεικονίσεις του σώματος;
- Χρησιμεύει το σώμα στον κυβερνοχώρο σαν μέσο προβολής του εαυτού μας;
- Προτιμάται η εικονική οντότητα σε σχέση με την πραγματική στο ίντερνετ;
- Το γεγονός ότι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν εικονικά άβαταρ τούς απομακρύνει από τη βιολογική τους σωματικότητα;
- Μπορούμε να αναγεννηθούμε σε παράλληλους κόσμους;
- Μπορούμε να οδηγηθούμε στο ίντερνετ σε αποσύνδεση της σεξουαλικότητας από το πραγματικό σώμα;
- Ποια είναι η σημασία της προσωπικής ταυτότητας στον εικονικό χώρο;
- Τι απομένει από το σώμα στο διαδίκτυο;

Δραστηριότητα: Βρες μια νέα σωματική εμφάνιση για σένα

Ο άνθρωπος μπορεί μέσω της σωματικής εμφάνισης να εκφράσει πράγματα. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα δεν είναι μόνο τα ρούχα, το στιλ, τα χρώματα, τα κοσμήματα ή τα τατουάζ, αυτά μπορούν να χρησιμεύσουν ως σηματοδοτήσεις, το ίδιο ισχύει και για το φύλο.

Μπορούμε να αποσπαστούμε από τη σεξουαλικότητά μας στο ίντερνετ; Καθορίζει και το φύλο του σώματος το πώς επιδρά κάποιος στην κοινωνία και πώς γίνεται αντιληπτός;

Σε online κόσμους, όπως στο Second Life, οι δυνατότητες πραγματικών δυνατοτήτων έκφρασης αυξάνεται πολύπλευρα. Βρίσκονται χώροι, μορφές και δυνατότητες, μέσω των οποίων μπορούμε να απομακρυνθούμε από τη βιολογική μας σεξουαλικότητα και να αναγεννηθούμε σε έναν παράλληλο κόσμο.

Ως προς αυτό, σημαντικό ρόλο δεν παίζουν μόνο οι εξωτερικές αλλαγές του σώματος, αλλά και οι νέες δημιουργίες στον κοινωνικό τομέα.

Άσκηση: Δημιούργησε εκ νέου τον εαυτό σου

Οι εικονικοί κόσμοι αποτελούν ευκαιρία για την ανακάλυψη της ταυτότητας του χρήστη. Εδώ μπορεί να γίνει και αλλαγή φύλου, για να αποφύγουμε στερεότυπα.

Δημιούργησε εκ νέου τον εαυτό σου, σχεδίασε ένα άβαταρ, μια δική σου φανταστική μορφή, στο ίντερνετ.

Βιβλιογραφικές πηγές:

Preiss, Susanne: Was macht das Internet aus unserem Körper? Zur Bedeutung personaler Identität im Virtuellen Raum. Oder: Was vom Körper im Netz übrig bleibt. Ungedruckte Masterarbeit, Karl-Franzens Universität Graz. Graz 2011.
<http://unipub.uni-graz.at/obvu-grhs/download/pdf/216256?originalFilename=true>
Διαθέσιμο στις 24/05/2018

Υλικό εργασίας

Θεοδωρακόπουλου, Ιωάννα: Πως οι γονείς μπορούν να συμβάλλουν σε μια υγιή εικόνα σώματος των παιδιών τους. Mother's Blog:
<https://www.mothersblog.gr/mama/oikogeneia/story/56560/pos-oi-goneis-mporoy-n-na-symvalloy-n-se-mia-ygii-eikona-somatos-ton-paidion-toys>
Διαθέσιμο στις 18/11/2018

ΑΓΑΠΗ

Ο άνθρωπος δεν έχει καταπιαστεί με την αγάπη μόνο στη λογοτεχνία, την τέχνη, τη φιλοσοφία, την κοινωνιολογία και την ψυχολογία, αλλά και σε πολλούς άλλους επιστημονικούς κλάδους. Η αγάπη είναι ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο θέμα και ο καθένας από μας συνδέει άμεσα προσωπικές του εμπειρίες με αυτήν.

Περιλαμβάνει θέματα όπως: σεξουαλικότητα, φιλία, έρωτας, οικογένεια, σχέσεις, δεσμοί και πολλά άλλα. Όμως τι είναι η αγάπη;

Στην αναζήτηση της μεγάλης αγάπης πολλοί άνθρωποι καταλήγουν στο ίντερνετ. Εντωμεταξύ πολλοί γνωρίζονται σε χώρους συζήτησης, κοινότητες ή φόρα. Κάποιοι ερωτεύονται στο ίντερνετ. Το ίντερνετ όμως κρύβει και κινδύνους. Ποτέ δεν μπορείς να είσαι σίγουρος, για το αν το άτομο με το οποίο βρίσκεσαι σε επαφή είναι πραγματικά αυτό που λέει ότι είναι. Μερικοί άνθρωποι ανταλλάσσουν απόψεις με άγνωστους συνομιλητές/τριες για σεξουαλικά ζητήματα.

Σχέδιο συζήτησης: Αγάπη στο ίντερνετ

- Τι πρέπει να προσέχεις στο ίντερνετ;
- Τι άποψη έχεις για το online ραντεβού;
- Γιατί πρέπει να έχεις κριτική άποψη;
- Πόσο πιθανό είναι να βρεις τη μεγάλη αγάπη στον ίντερνετ;
- Ραντεβού, σεξ και σχέσεις στο ίντερνετ. Ποια είναι η άποψή σου;
- Αλλάζει το ίντερνετ την αγάπη;
- Πώς ξεχωρίζει η αγάπη στον εικονικό χώρο από την αγάπη στον πραγματικό;

Άσκηση: Αγάπη

- «Είναι ό,τι είναι, λέει η αγάπη» είναι το ρεφρέν ενός ποιήματος του ποιητή Έριχ Φριντ (1921-1988).
- Γράψε τις σκέψεις σου αναφορικά με το ποίημα.
- Τι πιστεύεις, τι θέλει να μας μιλήσει ο Έριχ Φριντ για την αγάπη;
- Τι εντύπωση σου κάνει το ποίημα;

Έριχ Φριντ – Είναι ό,τι είναι

Είναι ανοησία,
λέει η λογική.

Είναι ό,τι είναι,
λέει η αγάπη.

Είναι ατυχία,
λέει ο υπολογισμός.

Δεν είναι παρά πόνος,
λέει ο φόβος.

Είναι ανέλπιστο,
λέει η αντίληψη.

Είναι ό,τι είναι,
λέει η αγάπη.

Είναι γελοίο,
λέει η υπερηφάνεια.

Είναι ριψοκίνδυνο,
λέει η προσοχή.

Είναι αδύνατο,
λέει η εμπειρία.

Είναι ό,τι είναι,
λέει η αγάπη.

Έριχ Φριντ (1921-1988) Αυστριακός λυρικός, μεταφραστής και δοκιμογράφος

Δραστηριότητα: Οι σκέψεις σου για την αγάπη

- Γράψε τις σκέψεις σου για την αγάπη. Τι αντιλαμβάνεσαι ως αγάπη;
ή
- Σχεδίασε το δικό σου καρτούν: η αγάπη είναι...

Βιβλιογραφικές πηγές:

Fried, Erich. Es ist was es ist. In: Es ist was es ist. Liebesgedichte - Angstgedichte - Zorngedichte. Klaus Wagenbach, Berlin 1996. Μετάφραση από τα Γερμανικά: Φιλοπούλου, Αγγελική

Ακουστικό: <https://www.youtube.com/watch?v=mQc9YZ-fKm4>
Διαθέσιμο στις 31/05/2018

Hähnel, Martin (Hg.): Was ist Liebe? Philosophische Texte von der Antike bis zur

Gegenwart. Reclam 2015.

Lovric, Michelle / Mardas, Nikoforos D. (Hgg.): Bittersüßer Stachel der Liebe. Worte der Liebe aus der Antike. Ars-Edition 1998.

Illouz, Eva: Buchbesprechung. Martha Nussbaum. Lieben bis zum Abwinken. In: Zeit Online. 2014.

<https://www.zeit.de/2014/42/martha-nussbaum-politik-emotionen>

Διαθέσιμο στις 22/5/2018

Nussbaum, Martha C.: Konstruktion der Liebe, des Begehrens und der Fürsorge. Drei Philosophische Aufsätze. Reclam 2001.

Nussbaum, Martha C.: Warum Liebe für Gerechtigkeit wichtig ist. Suhrkamp, Berlin 2016.

Seeßlen, Georg: Digitales Dating: Liebe und Sex in Zeiten des Internets (Sexual Politics). Bertz-Fischer, Berlin 2015.

ΣΕΒΑΣΜΟΣ

Η λέξη σεβασμός περικλείει πολλές σημασίες. Μπορούμε να σκεφτούμε πολλά διαφορετικά είδη σεβασμού και να επεξεργαστούμε τις διαφορές. Έτσι μπορούμε να δείχνουμε σεβασμό στη φύση, σε ένα άτομο ή να σεβόμαστε μια συμφωνία. Τι σημαίνει να δείχνουμε σεβασμό σε έναν άνθρωπο; Πώς παρουσιάζεται ο σεβασμός στο ίντερνετ;

Με το σύνθημα «Connect with respect!» (Να συνδέεσαι με σεβασμό!) περιστρέφονταν τα πάντα, το επετειακό έτος 2013, γύρω από την ασφαλή, με σεβασμό και υπεύθυνη συναναστροφή με τα ψηφιακά μέσα. Τα δικαιώματα και η ευθύνη των online χρηστών/τριών βρίσκονταν στο επίκεντρο.

Ο κώδικας δεοντολογικής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette) αποτελεί το πιο παλιό και καλύτερο παράδειγμα για την αυτορύθμιση εντός της ιντερνετικής κοινότητας. Ο όρος περιγράφει την καλή συμπεριφορά στην τεχνολογική (ηλεκτρονική) επικοινωνία (μέιλ, φόρα,...). Στόχος του κώδικα είναι ένας όσο το δυνατόν ευχάριστος και με σεβασμό τρόπος επικοινωνίας για όλους του/τις συμμετέχοντες/ουσες.

Σχέδιο συζήτησης: Σεβασμός

- Πότε σέβεσαι κάποιον ή κάτι;
- Τι σημαίνει σεβασμός;
- Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στη συναναστροφή με σεβασμό στον πραγματικό κόσμο και στον εικονικό;
- Για ποιο λόγο είναι αναγκαίο να σκέφτεσαι τη συναναστροφή με σεβασμό στο ίντερνετ;
- Τι είναι ο σεβασμός;
- Τι είναι ο κώδικας δεοντολογικής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette);⁹
- Πώς εκφράζεται το «να είσαι σεβαστός»;
- Πώς εκφράζεται ο σεβασμός;
- Μπορεί να εκφραστεί ο σεβασμός στην επικοινωνία στο ίντερνετ;
- Πώς εκφράζεται η ασέβεια;
- Τι μπορούμε να κάνουμε απέναντι στην ασέβεια στο διαδίκτυο;
- Τι μπορεί να είναι σεβαστό;
- Μπορείς να σέβεσαι κάτι/κάποιον πάρα πολύ;
- Γιατί πρέπει κάθε άνθρωπος να είναι σεβαστός;
- Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στο σεβασμό, στην ανοχή και την αποδοχή;

Άσκηση: Σεβασμός και ασέβεια

Εκφράζουν σεβασμό ή ασέβεια οι παρακάτω έννοιες; Επέλεξε τη σωστή απάντηση και αιτιολόγησε!

⁹ <http://www.netplanet.org/netiquette/>
Διαθέσιμο στις 04/06/2018

	Σεβασμός	Ασέβεια
Αποδέχομαι	☐	☐
Δίνω προσοχή	☐	☐
Περιγελώ	☐	☐
Προσβάλλω	☐	☐
Λέω πάντα την αλήθεια	☐	☐
Διαφωνώ	☐	☐
Κάνω κάτι ενάντια στη θέληση του άλλου	☐	☐
Επιβάλλομαι σε κάποιον	☐	☐
Αμφισβητώ	☐	☐
Δεν αμφισβητώ	☐	☐
Δε συμφωνώ με τον άλλο	☐	☐
Εκτιμώ	☐	☐
Επικοινωνώ	☐	☐
Δεν επικοινωνώ	☐	☐
Αναμετριέμαι/ ανταγωνίζομαι με κάποιον	☐	☐
Εξαπατώ	☐	☐
Είμαι στοργικός	☐	☐
Δε λέω την αλήθεια	☐	☐
Εμπιστεύομαι	☐	☐

Άσκηση: ΣΕΒΑΣΜΟΣ

Αυτή η άσκηση χρησιμοποιείται στη φάση του αναστοχασμού για την κατανόηση της έννοιας.

Οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται να γράψουν μόνοι τους ή σε ομάδες μια λέξη ή ένα σχόλιο σε κάθε γράμμα που να εκφράζει τη σημασία της έννοιας του σεβασμού.

R
E
S
P
E
C
T

Βιβλιογραφικές πηγές

Meyer, Oliver: Köln startet bunte Kampagne. Comics und Respekt-Bänder für ein friedliches Silvester. In: Express.de. 13/12/2017

<https://www.express.de/koeln/koeln-startet-bunte-kampagne-comics-und-respekt-baender-fuer-ein-friedliches-silvester-29291000>

Διαθέσιμο στις 21/05/2018

Schnetzer, Simon: Toleranz Online 2014: Eine Jugendstudie über Respekt, Sicherheit und Freiheit im Internet. Diplomica Verlag, Hamburg 2014.

Υλικό εργασίας:

Τα παιδιά σας σέβονται; 8 τρόποι για να κερδίσετε το σεβασμό τους. Πηγή: theparentreport.com.

<https://www.mothersblog.gr/paidi/story/42445/ta-paidia-sas-sevontai-8-tropoi-gia-na-kerdisete-to-sevasmo-toys>

Διαθέσιμο στις 13/11/2018

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου: Χρήσιμο υλικό για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, 12/2013

http://www.pi.ac.cy/InternetSafety/paketo/xrisimo_iliko.pdf

Διαθέσιμο στις 04/11/2018

Ασφάλεια στο διαδίκτυο. <https://internetsafety.pi.ac.cy/>
Διαθέσιμο στις 11/11/2018

ΥΠΕΥΘΥΝΟΤΗΤΑ

Η συζήτηση γύρω από την υπευθυνότητα σε σχέση με το ίντερνετ γίνεται ολοένα και πιο συχνή.

Το βιβλίο του Χανς Γιόνας «Η αρχή της υπευθυνότητας», το οποίο εκδόθηκε από το 1979 με τον υπότιτλο «Προσπάθεια μιας ηθικής για τον τεχνολογικό πολιτισμό», αφορά στην επαναθεμελίωση μιας ηθικής για την εποχή μας. Με όλη την εξουσία, που έδωσε ήδη από τότε η τεχνολογία, δεν αρκούσε πλέον, σύμφωνα με τον Γιόνας, να λαμβάνει υπόψη μόνο τους ζωντανούς συνανθρώπους του σε αρκετές από τις σκέψεις του. Πρέπει, σύμφωνα με τον Γιόνας, να σκεφτόμαστε και το μέλλον: κάθε συνάνθρωπο, που θα ζήσει ακόμα. Υπεύθυνη δράση σημαίνει γι' αυτόν το λόγο να λαμβάνουμε υπόψη τα βασικά συμφέροντα και δικαιώματα των μελλοντικών γενεών.

Σε μια δημοκρατική κοινωνία είναι αναπόφευκτο να διεκδικείς δεξιότητες αναστοχασμού και διασαφήνισης και να καθιστάς ικανό κάθε άτομο ξεχωριστά να προσανατολίζεται στη ζωή του με αυτόνομη σκέψη αντί αυταρχικών οδηγιών.

Σχέδιο συζήτησης: Υπευθυνότητα

- Τι σημαίνει υπευθυνότητα;
- Είσαι υπεύθυνος για τις πράξεις σου;
- Τι σημαίνει υπευθυνότητα στο ίντερνετ;
- Είναι σημαντικές κάποιες ιδιαιτερότητες του ίντερνετ, όπως η ανωνυμία και η μη σωματικότητα, από άποψη υπευθυνότητας;
- Πώς μπορεί να προκύψει η υπευθυνότητα;
- Είναι κάθε άνθρωπος υπεύθυνος για τις πράξεις του;
- Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στην υπευθυνότητα και στο αίσθημα ευθύνης;
- Είναι ο άνθρωπος υπεύθυνος για τις συνέπειες των πράξεών του;
- Πού βασίζεται η υπευθυνότητα;
- Μπορεί να περιοριστεί η υπευθυνότητα;
- Είναι δυνατόν να μη φέρει κάποιος καμία ευθύνη για τις πράξεις του;
- Φέρει ευθύνη κάποιος, όταν δεν δρα;
- Πού στηρίζεται η υπευθυνότητα;

- Πώς μπορείς να συμβάλεις στη συναναστροφή με σεβασμό στο ίντερνετ;

Δραστηριότητα: Πώς είναι να ενεργείς υπεύθυνα στο ίντερνετ;

Ποιος μπορεί και με ποιον τρόπο να αναλάβει ευθύνη στο ίντερνετ;
Και πώς είναι συγκεκριμένα να ενεργείς υπεύθυνα στο ίντερνετ;

Πληροφορήσου και πάρε τρεις συνεντεύξεις!

Άσκηση: Πότε και για ποιο πράγμα φέρει κάποιος ευθύνη; Αιτιολόγησε!

- Για τη βροχή
- Για την ακαταστασία στο δωμάτιο
- Για τις αλυσιδωτές επιστολές
- Για πληροφορίες που δημοσιεύεις για τον εαυτό σου και για άλλους
- Για ένα κατοικίδιο
- Για το σεισμό
- Για φωτογραφίες που ανεβάζεις στο διαδίκτυο
- Για μια παράλειψη
- Για ένα προϊόν
- Για το συμβάν στο ίντερνετ
- Για το ότι υπομένεις κάτι συνειδητά
- Για τους νόμους
- Για τα μηνύματά σου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Βιβλιογραφικές πηγές:

Jonas, Hans: Das Prinzip der Verantwortung. Versuch einer Ethik für die technologische Zivilisation. Suhrkamp 2003.

Kreutzer, Till: Verantwortung im Internet. Themenpapier im Projekt „Digitaler Kodex“

Partner iRights.Lab

https://www.divsi.de/wp-content/uploads/2013/08/Themenpapier_Verantwortung-im-Internet_final_2013_06_18.pdf

Διαθέσιμο στις 05/06/2018

Schefter, Thomas (Hg.): aphorismen.de.

https://www.aphorismen.de/suche?f_thema=Verantwortung&f_rubrik=Gedichte

Διαθέσιμο στις 21/05/2018

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Ήδη από την εφεύρεση της τυπογραφίας λαμβάνει χώρα μία αντιπαράθεση και συζήτηση για το πώς επιδρούν τα μέσα επικοινωνίας στους ανθρώπους και στην κοινωνία. Αποστασιοποιεί η ενασχόληση με τα μέσα επικοινωνίας τον άνθρωπο από τη φύση του και τον μετατοπίζει σε φαινομενικούς κόσμους; Τι σημασία έχουν οι πραγματικοί και εικονικοί τόποι για τον άνθρωπο και την ανθρώπινη εξέλιξη; Επηρεάζει η παραμονή στους εικονικούς τόπους τους ανθρώπους που κινούνται μέσα σε αυτούς; Πώς θολώνουν τα όρια ανάμεσα στην πραγματικότητα και την εικονικότητα;

Σχέδιο συζήτησης: Εικονικότητα

- Τι είναι πραγματικό και τι εικονικό;
- Είναι αυταπάτη ο διαχωρισμός πραγματικού και εικονικού;
- Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στο όνειρο, στη φαντασία και τη φαντασίωση;
- Είναι τα όνειρα «εικονική πραγματικότητα»;
- Είναι όλα δυνατά στους «εικονικούς κόσμους»;
- Αλλάζει τη σεξουαλικότητά μας το ίντερνετ;
- Ποια νέα είδη κοινωνικών σχέσεων αναδεικνύονται στην εικονική πραγματικότητα;
- Πώς αλλάζουν οι σχέσεις μέσω της εικονικότητας του κόσμου που ζούμε;
- Τι σημαίνουν για σένα οι πραγματικοί και οι εικονικοί τόποι;

Δραστηριότητες:

- Σκέψου: Που υπάρχει εικονικότητα στη βιολογική διαδικασία;
- Κάνε μια λίστα και σκέψου ποιες είναι οι ακόλουθες συνέπειες!

Σκέψου: Εικονικοί κόσμοι και εικονικότητα:

- Από που;
- Γιατί;
- Πού οδηγούν;

Βιβλιογραφικές πηγές

Buermann, Uwe: Kinder und Jugendliche zwischen Virtualität und Realität. In: Bundeszentrale für politische Bildung (Hg.): Aus Politik und Zeitgeschichte (39/2008). Bonn 2008. 34-40.

<http://www.bpb.de/apuz/30970/kinder-und-jugendliche-zwischen-virtualitaet-und-realitaet?p=all>

Διαθέσιμο στις 22/05/2018

Kasten, Erich / Oberhammer, Heinz / Mertens, Mathias: Woher wir wissen was Realität ist? In: Zeit Wissen (3/2011).

<https://www.zeit.de/zeit-wissen/2011/03/Will-wissen>

Διαθέσιμο στις 24/05/2018

Gantner Martin: Porno, Na und?

<https://www.zeit.de/online/2008/50/porno-hysterie>

Διαθέσιμο στις 05/06/2018

Sexualität und Internet. Tipps für den Alltag.

https://www.saferinternet.at/uploads/tx_simaterials/Elternratgeber_Sexualitaet_und_Internet.pdf

Διαθέσιμο στις 05/06/2018

Υλικό εργασίας

Ρομπέρ Λόνγκο: *Johnny Mnemonic* (1995) *Ο Φυγάς του Μέλλοντος* - Trailer

https://www.youtube.com/watch?v=U_8BVWHSU_o

Διαθέσιμο στις 05/06/2018

Ταινία: Κρόνενμπεργκ, Ντέιβιντ: *eXistenZ*. 1999.

https://www.youtube.com/watch?time_continue=3&v=CXgOUa91GHg

Διαθέσιμο στις 24/10/2018

Ταινία: Γκίλιαμ, Τέρι: *Θεώρημα του Μηδενός (The Zero Theorem)*. USA 2013.

https://www.youtube.com/watch?v=iaszd_LBJXU

Διαθέσιμο στις 18/11/2018

Ταινία: Lana & Lilly Wachowsky: *Matrix*. USA / AUS. 1999.

Trailer : <https://www.youtube.com/watch?v=3WfR87K5zW8>

Διαθέσιμο στις 24/05/2018

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Είναι σημαντικό να διαχωρίσουμε τις διάφορες φιλοσοφικές έννοιες της ταυτότητας. Είτε σαν τυπική ιδιότητα και σχέση, όπως για παράδειγμα στη φιλοσοφία της γλώσσας και στα μαθηματικά, είτε αν αφορά την προσωπική ταυτότητα ενός ατόμου, όπως στην ψυχολογία και τις κοινωνικές επιστήμες, όπου π.χ. έχει να κάνει με την ψυχική ταυτότητα, τη σεξουαλική ταυτότητα, την πολιτιστική ταυτότητα, την εθνική ταυτότητα, την ονλάιν ταυτότητα, την έμφυλη ταυτότητα κλπ, αλλά και με διάφορες έννοιες πολιτικών ταυτότητας.

Το ζήτημα της προσωπικής ταυτότητας είναι ένα πασίγνωστο φιλοσοφικό πρόβλημα και συνίσταται ουσιαστικά σε δύο διαφορετικά, αλλά στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους ζητήματα: Πρώτον, ποιες είναι οι ουσιώδεις ιδιότητες, οι οποίες κάνουν τους ανθρώπους ή τις οντότητες άτομα και δεύτερον, πώς διασφαλίζεται ή συγκροτείται η ταυτότητα αυτών των ατόμων διαχρονικά.

Σαν σχέση ανάμεσα σε δύο δεδομένα μεγέθη, η ταυτότητα σημαίνει την πλήρη συμφωνία. Δηλαδή: το A είναι όμοιο με τον εαυτό του, όταν παραμένει ίδιο στις διάφορες καταστάσεις και περιστάσεις, έτσι ώστε να μπορεί να αναγνωριστεί ως τέτοιο. Αλλά τι σημαίνει για ένα αντικείμενο, ακόμα και σε αλλαγές μέσα

στον χρόνο, να ισχύει σαν ένα και το αυτό; Το καράβι του Θησέα είναι ένα γνωστό φιλοσοφικό παράδοξο, που θέτει το ερώτημα, εάν ένα αντικείμενο χάνει την ταυτότητά του, αφού κάποια ή όλα του τα μέρη αντικατασταθούν. Η έννοια ταυτότητα θέτει πολλούς φιλοσοφικούς προβληματισμούς και ερωτήματα, π.χ. όταν πρόκειται για αλλαγή και προσωπική ταυτότητα. Τι ισχύει τώρα με την ταυτότητα στον εικονικό κόσμο;

Ταυτότητα

Σχέδιο συζήτησης: Ταυτότητα

- Πώς δημιουργείται η ταυτότητα;
- Πώς δημιουργείται η ταυτότητα στο ίντερνετ;
- Τι είναι η ταυτότητα;
- Σε ποιες διαδικασίες βασίζεται η εξέλιξη της ταυτότητας;
- Τι σημαίνει ταυτότητα;
- Θέλεις να κυκλοφορείς ανώνυμα στο ίντερνετ; Γιατί;
- Πώς είναι να χτίζεις μια νέα ταυτότητα;
- Μιλάμε συχνά για ταυτότητα- συνονθύλευμα (patchwork) του σημερινού ανθρώπου. Τι ακριβώς συνενώνεις;
- Μπορείς να προστατέψεις την ταυτότητά σου;
- Μπορούμε να εξετάσουμε την ψηφιακή ταυτότητα αποκομμένη από τον κάθε άνθρωπο ξεχωριστά;

Ποιος είμαι;

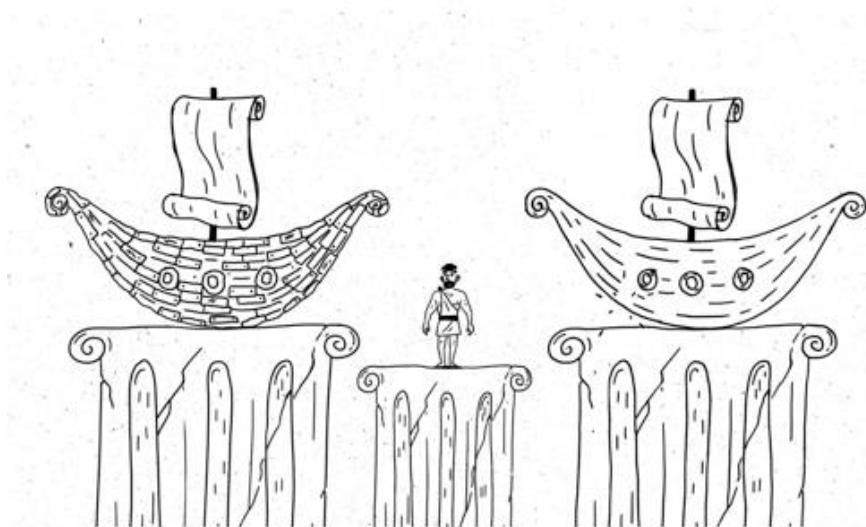
Το ερώτημα «Ποιος είμαι;» είναι ένα δύσκολο φιλοσοφικό ερώτημα και πολλοί μεγάλοι στοχαστές της ιστορίας της φιλοσοφίας τού έχουν αποδώσει πολύ διαφορετικούς συλλογισμούς. Το «εγώ» μπορεί να διδαχθεί με τη σκέψη, με τα συναισθήματα, με την αντίληψη, με την πράξη.

Σχέδιο συζήτησης: Ποιος είμαι;

- Σου λείπει η εικόνα σου στον καθρέφτη, ποιος/α είσαι;
- Επηρεάζει η εμφάνισή σου το ποιός/α είσαι;
- Τι σου λείπει το προφίλ σου στο ίντερνετ για το ποιος/α είσαι;
- Είναι δυνατόν να γίνεις κάποιος/α άλλος/η ή κάτι άλλο;
- Χρησιμοποιείς την ίδια ταυτότητα στο ίντερνετ;
- Κάνεις μερικές φορές κάτι που θα ήθελε κάποιος άλλος να κάνει;
- Όταν αλλάζεις το προφίλ σου στο ίντερνετ, είσαι άλλο άτομο;

Άσκηση: Το καράβι του Θησέα

Ποιος είμαι; Γιατί είμαι εγώ εγώ; Και πώς μπορώ να παραμείνω «εγώ», όταν αλλάζω διαρκώς; Με ταυτοτικά ζητήματα καταπιάνεται ένα από τα πιο γνωστά πειράματα σκέψης της φιλοσοφίας: το καράβι του Θησέα.

Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας. Ο άνθρωπος των αριθμών: Το παράδοξο της ταυτότητας. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης. 2018.
<https://www.youtube.com/watch?v=WphoWlaEndg>
Διαθέσιμο στις 16/10/2018

Άσκηση: Συλλογιστικά πειράματα

Είσαι ακόμα εσύ ο ίδιος/ η ίδια,...

- όταν μιλάς μια άλλη γλώσσα;
- όταν χρησιμοποιείς διαφορετική εικόνα για το προφίλ σου;
- όταν δίνεις άλλο όνομα;
- όταν συζητάς με κάποιον στο ίντερνετ;
- αν είχες διαφορετικό πρόσωπο;
- αν είχες διαφορετικό σώμα;
- αν είχες άλλους φίλους/ες;
- όταν παριστάνεις κάποιο άλλο άτομο;

Βιβλιογραφικές πηγές

Κούντερα, Μίλαν: *η Ταυτότητα. Εστία 2011.*

Chressida Blogspot. Κούντερα, Μίλαν. *Η ταυτότητα. 1999*

http://chressida.blogspot.com/2014/07/blog-post_26.html

Διαθέσιμο στις 16/10/2018

Υλικό εργασίας

Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας. *Ο άνθρωπος των αριθμών: Το παράδοξο της ταυτότητας. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης. 2018.*

<https://www.youtube.com/watch?v=WphoWlaEndg>

Διαθέσιμο στις 16/10/2018

I am...In: pixabay.com.

https://www.google.gr/search?q=%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BD%CE%B5%CF%82+%CF%84%CE%B1%CF%85%CF%84%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=2ahUKEwiUoZSmtN7eAhUMziUKHW17CiYQsAR6BAGGEAE&biw=1263&bih=1106#imgrc=-WS8g6iS_IgQ_M

Διαθέσιμο στις 24/05/2018

ΔΙΕΜΦΥΛΙΚΟΤΗΤΑ/ ΚΟΥΗΡ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Η επιστημονική συζήτηση για το θέμα του φύλου είναι πολυεπιστημονική και διεπιστημονική. Από κοινωνιολογικής σκοπιάς το φύλο είναι μια αναλυτική κατηγορία. Κατ' επέκταση, η έμφυλή μας ταξινόμηση ή η ένταξή μας σε ένα φύλο καθορίζει την κοινωνική μας τοποθέτηση, σε αυτήν είναι συνδεδεμένο το

κοινωνικοψυχολογικό στοιχείο, το οποίο καθιστά το φύλο κεντρικό τμήμα της ταυτότητάς μας (έμφυλη ταυτότητα). Το φύλο συμπεριλαμβάνει επιπλέον βιολογικές (sex) και κοινωνικές οπτικές (gender) καθώς και τη σεξουαλική επιθυμία.

Σε αντίθεση με αυτή την κανονιστική έμφυλη τάξη, είναι αναγκαίο να ξεκινάμε στην επιμόρφωση ενηλίκων από την πολυπλοκότητα των κοινωνικών και έμφυλων ταυτοτήτων καθώς και από την πολυπλοκότητα των σεξουαλικών επιθυμιών. Γι' αυτό το λόγο είναι απαραίτητη μια θεμελιωμένη γνώση για το βιολογικό και το κοινωνικό φύλο.

Άνθρωποι, των οποίων η έμφυλη ταυτότητα δεν αντιστοιχεί στα σωματικά γενετήσια χαρακτηριστικά τους, χαρακτηρίζονται ως διεμφυλικοί. Η αντίστοιχη συμπεριφορά ή αίσθηση ορίζεται επίσης διεμφυλικότητα. Από άντρας σε γυναίκα ονομάζεται τρανς γυναίκα και από γυναίκα σε άντρα ονομάζεται τρανς άντρας. Τα διεμφυλικά άτομα προτιμούν ωστόσο να μην εντάσσονται σε καμία κατηγοριοποίηση και επιμένουν στο γενικό χαρακτηρισμό διεμφυλικοί. Στα διεμφυλικά άτομα δεν ανήκουν συνήθως τα μεσοφυλικά άτομα, τα οποία εμφανίζουν αντρικά καθώς και γυναικεία έμφυλα χαρακτηριστικά. Με τον όρο μεσοφυλικότητα χαρακτηρίζονται τα άτομα, τα οποία δεν μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σαφώς γενετικά ή ανατομικά και ορμονικά στο γυναικείο ή στο αντρικό φύλο.

Η προϋπόθεση της δυαδικότητας (σεξουαλικά) προσδιορίζει τη διαφορά ανάμεσα στο «sex» (βιολογικό φύλο) και στο «gender» (κοινωνικό φύλο), η οποία είναι σημαντική για να μπορεί να αποδειχτεί ότι δεν προκύπτει απαραίτητα η ανάλογη έμφυλη ταυτότητα από το βιολογικό φύλο, με άλλα λόγια ότι αυτοί οι δύο όροι δεν είναι συνεκτικοί, συνεπώς μπορεί να νιώθει για παράδειγμα ένα αντρικό σώμα σαν γυναίκα, δηλαδή να έχει μία γυναικεία έμφυλη ταυτότητα, η βιολογία δεν χρειάζεται να είναι το πεπρωμένο μας.

Η φιλόσοφος Τζούντιθ Μπάτλερ τονίζει ότι η δυαδική έκφανση του βιολογικού φύλου δεν μπορεί να προδιαγράψει και τη δυαδική έμφυλη ταυτότητα. Η ίδια συνειδητά γράφει «έκφανση», διότι έχει την πεποίθηση ότι και το ανατομικό φύλο έχει παραχθεί λογοθετικά. Με άλλα λόγια, το σώμα, μέσω της γλώσσας, δεν αναγνωρίζεται ως υποκείμενο χωρίς την καταχώρηση σε ένα φύλο, η γλωσσική εγγραφή ενός φύλου σε ένα σώμα περιγράφει μόνο την επιτέλεση που είναι κοινωνικά αναγκαία, ώστε να μπορεί να υπάρχει τέλος πάντων ως τέτοιο, δεν ανταποκρίνεται όμως στην πραγματικότητα.

Σχέδιο συζήτησης: Διεμφυλικότητα

- Τι είναι το άτομο;
- Τι χαρακτηρίζει τον όρο «κοινωνικό φύλο»;
- Τι σημαίνει η διάκριση ανάμεσα στο βιολογικό και το κοινωνικό φύλο;
- Ποιες έμφυλες ταυτότητες γίνονται αντιληπτές;
- Τι σημαίνει έμφυλη ταυτότητα στο ίντερνετ;

Άσκηση: Συζήτησε την ακόλουθη θέση

Η αντίληψη ότι το φύλο συγκροτείται ή/ και κατασκευάζεται κοινωνικά εισήχθη από νωρίς στις συζητήσεις για το φύλο από τη Σιμόν ντε Μποβουάρ.

«Γυναίκα δεν γεννιέσαι, γίνεσαι»

Σιμόν ντε Μποβουάρ (1908 – 1986),
Γαλλίδα συγγραφέας και φιλόσοφος

Βιβλιογραφικές πηγές

Μποβουάρ, Σιμόν ντε: *Το δεύτερο φύλο*. Αθήνα: Εκδόσεις Γλάρος 1979.

Μπάτλερ, Τζούντιθ: *Αναταραχή Φύλου*. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2009.

Gerstendorfer, Elisabeth: *Transgender. Wenn Kinder ihren Körper hassen*. In: *kurier.at*. 2018.

<https://kurier.at/wissen/gesundheit/transgender-wenn-kinder-ihren-koerper-hassen/400028863>

Διαθέσιμο στις 22/05/2018

Funk, Julika: *Transgender People*. In: Knoll, Renate. J. B. (Hg.). *Metzler Lexikon Gender Studies / Geschlechterforschung. Ansätze – Personen – Grundbegriffe*. Metzler, Stuttgart 2002. S. 391.

Kreienbrink, Matthias: *Queer in Videospiele*. In: *Der Tagesspiegel*. 9.1.2016.

<http://www.tagesspiegel.de/berlin/queerspiegel/queere-figuren-in-videospielen-schwule-schlaeger-und-verliebte-maedchen/12792362.html>

Διαθέσιμο στις 21/05/2018

Υλικό εργασίας

Αγτζίδης, Βλάσης. Διεμφυλικότητα και σχετικοποίηση της φύσης.

<https://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/diemfylikotita-kai-sxetikopoiisi-tis-fysis>

Διαθέσιμο στις 22/10/2018

Αγτζίδη, Βλάση. Οι θεωρίες περί φύλου (gender studies) ως αλλοτρίωση.

<https://kars1918.wordpress.com/2016/10/16/la-theorie-du-genre/>

Διαθέσιμο στις 22/10/2018

Καλοβυρνά, Λύο. Γέννησα αγόρι, αλλά δεν το ήξερα. 2018

<https://www.10percent.gr/stiles/h-gnwmh-tou-10/3538-2011-07-23-13-24-05.html#.VVCFoXwByzM.facebook>

Διαθέσιμο στις 22/10/2018